

LIETUVOS RESPUBLIKOS GENERALINĖ PROKURATŪRA

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai

2026-05-

į 2026-04-24

Nr. 17.2.-

Nr. (1.36 Mr) 2T-500

DĖL TEISĖS AKTO PROJEKTO NR. 26-6513

Susipažinę su pateiktu derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 222 ir 223 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XVP-119“ projektu Nr. 26-6513 (toliau – Nutarimo projektas) ir Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 222 ir 223 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu Nr. XVP-119 (toliau – Įstatymo projektas), informuojame, kad prokuratūra siūlomiems Baudžiamojo kodekso (toliau – BK) pakeitimams nepritaria.

2023 m. birželio 1 d. įsigaliojusia BK 222 straipsnio pakeitimais šis straipsnis buvo papildytas kvalifikuota 2 dalimi, nustatančia griežtesnę atsakomybę, kai dėl apgaulingo finansinės apskaitos tvarkymo padaroma labai didelė turtinė žala valstybei arba fiziniam ar juridiniam asmeniui, t. y. ši veika priskirta sunkių nusikaltimų kategorijai. Toks BK 222 straipsnio papildymas buvo logiška ir sistemiška BK XXXII skyriuje numatytų nusikalstamų veikų, susijusių su finansų sistema ir mokesčių vengimu (BK 219–221 straipsniai), tąsa. Asmenims sąmoningai vengiant mokėti mokesčius, mažėja valstybės biudžeto pajamos, valstybė negali tinkamai finansuoti pagrindinių socialinio gyvenimo sričių, kurios užtikrina visuomenės gerovę, iškreipiama sąžininga konkurencija, todėl su mokesčių vengimu ir kitomis nusikalstamomis veikomis ES ir valstybės finansų sistemos, įskaitant ir numatytomis BK 222 straipsnio 1 ir 2 dalyse, privaloma labai griežtai kovoti bei atitinkamai jas vertinti, o ne toleruoti ir švelninti atsakomybę už tokių veikų padarymą.

1. Dėl atsakomybės sistemos nuoseklumo ir ribos tarp administracinės ir baudžiamosios atsakomybės

Atsakomybė už apgaulingą ir aplaidų finansinės apskaitos tvarkymą yra numatyta tiek Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekse (205 straipsnis), tiek BK (222 ir 223 straipsniai). Mažesnio pavojingumo atvejais taikoma administracinė atsakomybė, o BK 222 ir 223 straipsniuose įtvirtintos veikos apima situacijas, kai pažeidimai yra sistemiški, tyčiniai arba sukelia reikšmingą žalą. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra suformavęs aiškią praktiką, kad baudžiamoji atsakomybė taikoma tik tais atvejais, kai nustatoma daug Lietuvos Respublikos finansinės apskaitos įstatymo pažeidimų – kai į apskaitą neįtraukiamos ar apgaulingai įtraukiamos ne pavienės, o dešimtys buhalterinių operacijų, pažeidimai yra sistemiški, esminiai ir pan.

Manytina, kad siūlomi pakeitimai panaikintų šiuo metu egzistuojančią aiškią baudžiamosios ir administracinės atsakomybės ribą, kuri yra būtina siekiant užtikrinti teisės normų hierarchiją, nuoseklumą ir proporcingumą.

2. Dėl veikų pavojingumo ir proporcingumo principo

Apgaulingas ir aplaidus finansinės apskaitos tvarkymas kelia tiesioginę grėsmę valstybės finansų sistemai: iškreipia įmonių finansinę padėtį, sudaro sąlygas vengti mokesčių ir mažina pasitikėjimą verslo aplinka. Sankcijų už šias nusikalstamas veikas švelninimas sumažintų atgrasomąjį poveikį ir galimai net paskatintų dažnesnius pažeidimus, nes duotų signalą finansų sistemos dalyviams, kad nesąžiningas elgesys yra toleruojamas.

Biudžetinė įstaiga, Rinktinės g. 5A, LT-09233 Vilnius, tel. +370 5 266 2304, faks. +370 5 266 2317

el. p. generaline.prokuratūra@prokuratūros.lt

Elektroninio pristatymo dėžutės adresas 288603320

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 288603320

Finansinių nusikaltimų daroma žala dažnai yra sisteminė – jie mažina biudžeto pajamas, iškreipia konkurenciją ir didina šešėlinės ekonomikos mastą, todėl švelnesnės sankcijos neatitiktų šių veikų pavojingumo lygio ir pažeistų proporcingumo principą. Ypač atkreiptinas dėmesys, kad BK 223 straipsnis *expressis verbis* nustato atsakomybę už atvejus, kai padaroma didelė žala valstybei, fiziniams ar juridiniams asmenims. Tokių veikų prilyginimas baudžiamajam nusižengimui būtų nepagrįstas tiek teisiniu, tiek vertybiniu požiūriu. Teisingumo principas reikalauja adekvataus padarytos žalos ir taikomos atsakomybės santykio. Švelninant sankcijas, galėtų susidaryti situacija, kai reikšminga finansinė žala nebūtų tinkamai įvertinta baudžiamosios teisės priemonėmis, o tai silpnintų visuomenės pasitikėjimą teisine sistema ir pažeistų teisingumo principo įgyvendinimą.

Pažymėtina, kad apgaulinga apskaita dažnai yra mokesčių išvengimo, iš nusikalstamos veikos gauto turto slėpimo, kreditorių ir kitų ūkio subjektų apgaulės, tyčinio bankroto, pinigų plovimo priemonė.

3. Dėl tarptautinės praktikos

Tarptautinėje praktikoje aiškiai matoma tendencija griežtinti, o ne švelninti atsakomybę už finansinius nusikaltimus. Siūlomas sankcijų švelninimas neatitiktų bendros tarptautinės krypties stiprinti finansų skaidrumą ir atsakomybę, keltų reputacinę ir teisinę riziką valstybei.

4. Dėl prevencinės baudžiamosios teisės funkcijos

Baudžiamosios teisės paskirtis yra ne tik nubausti, bet ir užkirsti kelią nusikalstamosioms veikoms. Griežtesnės sankcijos šiuo atveju atlieka esminę prevencinę funkciją, ypač verslo subjektų atžvilgiu, kurie savo veikloje vertina teises ir ekonomines rizikas.

Sankcijų švelninimas už šias nusikalstamas veikas sumažintų prevencinį poveikį, neatitiktų veikų pavojingumo, silpnintų finansinę drausmę ir galėtų turėti neigiamų pasekmių tiek valstybės biudžetui, tiek visuomenės pasitikėjimui teisine sistema. Pažymėtina, kad už šio pobūdžio nusikalstamas veikas praktikoje laisvės atėmimo bausmės dažniausiai neskiriamos, o įstatymas ir šiuo metu numato ir kitas bausmių rūšis.

5. Dėl procesinių terminų ir tyrimo efektyvumo

Nusikalstamos veikos, susijusios su apgaulingu ar aplaidžiu finansinės apskaitos tvarkymu, paprastai reikalauja specialių ekonominių ir apskaitos žinių, todėl šių veikų tyrimai yra sudėtingi ir paprastai užtrunka. Šių veikų prilyginimas nesunkiems nusikaltimams ar nusižengimams reikštų ženkliai trumpesnius senaties terminus, o tai objektyviai apsunkintų sąlygas tinkamai ir visapusiškai ištirti tokio pobūdžio nusikalstamas veikas. Tai reikšmingai pakenktų baudžiamosios teisės sistemos veiksmingumui ir galėtų lemti nepagrįstą atsakomybės išvengimą.

Generalinė prokurorė

Nida Grunskienė

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra 288603320, Rinktinės g. 5A, LT-01515 Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Dėl teisės akto projekto Nr. 26-6513
Dokumento registracijos data ir numeris	2026-05-04 Nr. 17.2.-1193
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	2026-05-05 Nr. 1T-636
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Nida Grunskienė, Generalinė prokurorė, Vadovybė
Sertifikatas išduotas	NIDA GRUNSKIENĖ LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2026-05-04 17:17:43 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-X-L
Laiko žymoje nurodytas laikas	2026-05-04 17:17:56 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	SK ID Solutions EID-Q 2021E, SK ID Solutions AS EE
Sertifikato galiojimo laikas	2025-01-29 12:59:57 – 2030-01-29 23:59:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA-2, VI Registru Centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema PAIS, LR generalinė prokuratūra, į.k.288603320 LT", sertifikatas galioja nuo 2023-05-24 14:50:43 iki 2026-05-23 14:50:43 "Gauto dokumento registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA-2, VI Registru Centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "DBSIS, Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, į.k.188774822 LT", sertifikatas galioja nuo 2025-05-16 11:31:08 iki 2028-05-15 11:31:08
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų valdymo sistema Avily, versija 3.5.90.2
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2026-05-07 13:08:45)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2026-05-07 13:08:45 DBSIS